

rius; hij noemt alle mogelijke andere vertalingen van het hebreuwsche woord (evenals Brentius), verliest zich in details, die een natuurhistorisch college kunnen opvullen, en ook wel een geografische les, maar vertelt geen woord over dat bloed-voor-het-jong. Wel komt Augustinus eraan te pas, en dit merkwaardig genoeg. Augustinus nl. vertelt, dat hij wel eens gehoord heeft, dat de pelikaan — en nu gaat „het mooie“ er ineens van af — hun eigen jongen plegen te doodden; ze pikken ze dood met den snavel. Dan zitten ze drie dagen en drie nachten (een „triduum“, zoolang lag ook Christus in het graf!) te treuren over dien doodsstaat van hun kroost. Maar na die drie dagen gaat de moeder-pelikaan zich in de borst pikken met den scherp snavel, tot het bloed eruit vloeit; dat bloed vloeit dan uit de wonde, en door dat bloed worden de jongen weer levend.

Maar nog is het niet mooi genoeg. Anderen beweren, dat die jongen door een slang (de paradijs-historie kent ook een slang!) worden gedood; die pelikaan zelf staat aan die misdaad niet schuldig. Maar wat de slang (!) heeft gedood, wordt dan door het bloed van het moederdier weer levend gemaakt: het bloed neemt de kwade gevolgen van de moordende slang weg (Gen. : 15). Nog mooier wordt het verhaal: dat bloed van het moederdier, dat de door de slang gedoodde jongen laat herleven, vloeit uit de zijde (! denk aan de zijde van Christus!) van het moederbeest.

Nu is de allegorische kous afgebreid: de kinderen Gods zijn door de slang gedood; de Christus vindt ze dood; drie dagen en ligt Hij machteloos bij die dooden gebroken terneer; dan gaat zijn bloed over hen komen, en ze gaan leven.

En Vondel kan nu van den pelikaan op den phoenix komen: „Ghelijck den Vogel Phoenix hen selven zeer we'riekend hout vergadert, ende hem daerop sett ende verbrandt, ende dat daer nae uyt die selve asche eenen nieuwen Phoenix voortkomt. Alsoo heeft onse Heer ende Saligmaker Jezus Christus hem selven dat hout des Cruyses verkoren, ende is aen het zelfde in vier der heeter liefde teghelijck verbrandt, ende ghestorven. Maar daerna ten derden dage is hij wederom nieu, onsterfelijk ende onlijdelijk weder opgestaen, SS. Patres“.

Nu is het spel voltooid. Drie dagen; slang; liefde, bloed, opstanding, mirakel. En de dood, en de opstanding, en de liefde Gods, vinden hun prototype in de natuur; de natuurlijke historie levert de plaatsen bij openbaringshistorische plaatsjes; hani soit qui mal y pense. Straks komt Berchorius een uitvoerig artikel produceren over het begrip „altaar“! In den bijbel denkt men bij altaar aan een offerlam. Maar Berchorius weet een nog schooner verhaal van het altaar der liefde, waar de pelikaan het bloed geeft aan de door de slang vermoorde jongen. Zoo moeten ook wij (want het altaar wordt nu een motief voor ons allemaal) net als de dichter van psalm 102 : 7 de eenzaamheid opzoeken, de eenzaamheid die ons in het lijden indompelt; daar worden we tot het offer bereid; en kunnen ons bloed geven als bijdrage tot de offerande der universele liefde. Sprekende over „het“ universele altaar, laat hij Golgotha met zijn EENIGE offerande (Hebr. 9 en 10) uit het gezicht verdwijnen, althans als é n i g e offerplaats van het EENIGE Lam; Golgotha is een universele offerplaats geworden. Sch'elermacher met zijn „Weihnachtsfeier“, waarin ook alles wat offerande brengt, „een christus“ is, kan nu veilig de kinderen der Romantiek bij tientallen naar de roomsche kerk overhevelen. Want Berchorius, Hiernonymus, Augustinus, Bonaventura, en de mystiek, die alle grenzen uitwischt, hebben het bedje van het panchristendom alang gespreid.

Het is wel heel erg.

Het is, om maar niet meer te zeggen: verschrikkelijk.

Het is zooals de Catechismus zegt: IN DEN GROND een verloochening van de eenige offerande van Christus en een vervloekte afgoderij.

Dan worden de menschen van „de oecumene“ nog kwaad op dien heidelbergschen catechismus, en op de menschen, die het bij dat boek nog altijd houden.

Daarom laten wij dien pelikaan, en dien phoenix, varen. Wat de God van Psal'm 102 : 7 in de eenzaamheid der door Hem verlaten Godstad heeft doen verkommen, zullen wij niet uit eigen kracht weer ten leven roepen in een mythologische tooverlantaarn-projectie, opgezet door scenarioschrijvers in bijbel-kostuum.

We zeggen op ons Kerstfeest: weg met dien pelikaan; leer ons, Heere, weer lezen het woord van het Lam, dat geslacht is. En dat in de kribbe is neergegd, opdat de dood, in de eenzaamheid, die publiek gemaakt is, zou kunnen worden aanvaard als plaats-bekleedende dood; een dood in plaats van de kinderen Gods, die van de slang, de oude slang van Genesis 3, en Openbaring 12, gebeten waren, ten doode.

Pelikaan en lam.

De tegenstelling is wel volkomen.

Indien de pelikaan zou hebben bestaan — maar behalve de ornithologen verraden reeds zelf deze theologen, dat 't maar een fabeltje is — indien, zeggen we, deze pelikaanliefde zou bestaan, dan zou die

liefde maar een „natuurlijk“ ding zijn, even natuurlijk als het doen der moeder, die het kind de borst reikt.

Maar de Schrift zegt ons op Kerstfeest: wát natuur? Natuur heeft nooit laten zien aan het oog, en natuurhistorie heeft nimmer verteld aan het oor, en natuurfilosofie heeft nergens doen opklommen in het filosoferende hart, wat God bereid heeft, spontaan en van boven af, en gansch alleen, en souverain voor degenen die Hem liefhebben (1 Cor. 2 : 9).

En nu de Bijbel in Israëls eeredienst heeft laten verkondigen door de patriarchen en laten voorbeelden in de ceremoniën der wet, dat een Lam geslacht moest worden, niet om een natuurproces van een algemeen altaar te perfectioneeren, maar om den plaatsvervangenden dood voor zondaren te doen lijden, nu weten wij wat Kerstfeest is. Het is geen ritueling van natuurlijke liefdesdrang, doch een snijdende prediking van zondeschuld, die alleen door het éne zoenoffer kon worden uitgedeld. Het is de boodschap, dat God geen lief Kindje met pelikaanliefde heeft doen in het licht treden, als perfecte Pelikaan, doch zijn eigen Zoon gezonden heeft om Hem te laten doen wat niemand in de wereld kon praesteeën: de Offerande, die betalen kon, en die Gods toorn kon stillen in gerechtigheid. Het is geen feestdag van veredelde natuurliefde, doch de gedachtenisviering van de gansch eenige, en dus in volstrekte, en noodzakelijke eenzaamheid, en ook eenmaligheid, voltrokken offerande als middelaarsdaad. Om God en mensch te verzoenen.

Indien God in pelikaan en in moederdieren ons deze liefde aanschouwelijk zou hebben gemaakt, dan kon het Woord op zij worden gezet, en de natuurlijke-historie-les zou dan de preek mogen vervangen, althans beheerschen en instrueeren.

Maar nu God een stróóm van lamdbloed heeft laten vloeien, en toen nog zei: bloed van lammeren en rammen hebben Mij niet verzoend, toen kwam daar die Steg, die zeide: nu kom Ik, om Uw welbehagen te doen; het oor hebt Gij mij doorboord (Ps. 40).

Nu is Kerstfeest geen „Weihnachtsfeier“, waarin het universum wordt gesierd als drager-in-zichzelf van het offer, waaraan alle „gebildete Seele“ van nature, mits ze maar zichzelf kent „in eeuwige verreining“, deel neemt, maar de begrafenismacht-in-beginsel, waar het Lam in doeken wordt gewonden, opdat de kou van den nacht het niet zou verteren, eer het zichzelf in a m b t e l i j k e overgave, het oog op Gods geopend wets- en evangelieboek, kon doen verteren.

De pelikaan der mythe „offert“ bloed, maar leeft

De geboorte van Christus, den door Job begeerden reine uit den onreine

Wie zal een reine geven uit den onreine?
Niet één. Job 14 : 4.

En zij baarde haar eerstgeboren zoon,
en wond hem in doeken, en leide hem
neder in de kribbe, omdat voor hemlieden
geen plaats was in de herberg.

Lucas 2 : 7.

We gaan ook het kerstfeest van 1950 vieren met nog heel veel onvervuld verlangen in ons hart. Het is vermoedend voor het vleesch om dit telkens weer te zeggen. Het is nog veel vermoeiender voor het vleesch om in deze werkelijkheid te leven en tot feestvieren geroepen te worden. De krijgsvieringen in (en de besprekingen der politici met betrekking tot) Korea zijn de horribele demonstratie van het feit, dat een nieuw en verschrikkelijk wereldconflict elk oogeblik tot een afschuwelijke ontwikkeling kan leiden. Daarvan ondervinden we nu al de gevolgen: de vele beperkingen, die ons worden opgelegd terwille van de in volen gang zijnde herbewapening, de duurte van de levensbehoeften, de schaarschte van materialen en dergelijke. Ook beginnen de gevolgen van de soevereiniteitsoverdracht in Indonesië aan het regiem van Soekarno zich zoowel ginds als hier pijnlijk te doen gevoelen. En als gevolg van het feit, dat de menscheit, generaal gesproken, op deze gebeurtenissen reageert in voortgaande verharding tegen en toenemen den afval van den levenden God, wordt de kerk, en het volk Gods steeds meer in den hoek gedrukt. Steeds meer gaan ons ontbreken de BEWIJZEN van Gods gunst, de BEWIJZEN, dat Hij zijn rijke beloften aan ons vervult.

Nu is het zeker waar — en dat is ons reeds tot troost — dat deze gang van zaken niet in strijd is met den kerstvrede, waarvan de engelen boven Efrata's ven den zongen. Wij mogen gelooven, dat God ook nu bezig is den toen bezongen kerstvrede uit te werken in de gebeurtenissen van den tijd. We mogen gelooven, dat God, die ons steeds meer BEWIJZEN van zijn gunst afneemt, juist daardoor ons geloof in den eenmaal gewerkten en sindsdien bevestigden kerstvrede tot zijn hoogste spanning opvoert, en zoo ons toerust tot den strijd van den eindtijd. Maar het is ook waar, dat zoolang deze strijd nog niet is uitgestreden, ook de volle uitwerking van den kerstvrede nog niet is gekomen. Het is ook waar, dat zoolang deze strijd

daarin en weet het niet. Het Lam van het Evangelie offert bloed, en lijf en ziel en goddelijke glorie, en moet dus sterven, maar dan den middelaarsdood. De pelikaan weet niet van priesters met een wetboek; het Lam is tevens Priester. Het Lam is ons geboren, de Hoogepriester tevens. Het Lam zal als Priester het mes in eigen keel gaan steken; want het leefde en bloedde niet uit natuur, maar het las in wet en evangelie.

Doe weg die illustraties; en lees de Schriften.

Die zijn het, die van Hem getuigen. Het altaar kan pas onder de versten universeel worden, indien en nadat dit éne Altaar, dat op Kerstfeest zijn materiaal en bedienaar zag bereid worden, zijn eenmaligen hoogen dienst praesteeën kwam. De Roerdomp der woestijn, dat is een beeld voor Israëls verslagenen, maar hij is, voor wat die e e n z a m h e i d betreft, r e a l i t e i t geworden in Bethlehem en Golgotha.

Zoo eerst, als wij Golgotha zien, als voorbereid in den nacht van Bethlehem, zullen wij, Bernardus, en Augustinus, en Bonaventura, en ook Calvijn, én ons zelf, kunnen laten voor wat we zijn, en tot God zeggen: 'k heb door mijne zonden dit offer noodzakelijk gemaakt; vergeef mij, Vader-Rechter, en laat mij deelen in die onbegrepen liefde, die geen oog gezien, geen oor gehoord, geen hart bedacht heeft, maar die Gij bereid hebt, dien die U liefhebben. Want Dien, die geen zonde gekend heeft, heeft God zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid Gods — in Hem.

De mythologie zwijge, het evangelie spreke. — De Heere heeft „iets n i e u w s“ op aarde geschapen; ook de lammeren worden pas verstaan uit h e t Lam, dat niemand kent dan door de Schriften. Aan het Lam, dat ons k ó c h t met zijn bloed (er staat: gekócht, en niet „gevoed“), zij aanbidding, lof en eere tot in eeuwigheid gebracht. Geen pelikaan zweeft boven het kruis, maar het Lam ligt in de kribbe, om aan het mes van Golgotha te kunnen werk geven. God heeft zich geen pelikaan, maar een offer voorzien, dat niemand ziet dan door het Evangelie der verzoening en van den b o r g t o c h t.

Wij komen daarin niet voor als een „jong“ van een edel moederdier, doch als k i n d e r e n van God, die Christus wilde herstellen in dit k i n d s c h a p. Hij werd daartoe hun b r o e d e r. Hebr. 2 : 14, 15, dat is onze kersttekst; de pelikaan heeft nu voor altijd afgedaan: de Borg, die Broeder wilde worden, treedt in de plaats daarvan.

K. S.

UIT DE SCHRIFT

niet is uitgestreden, ons nog heel veel onthouden wordt van datgene, wat de Heere ons toch heeft toegezegd als wij gehoorzaam wandelen in zijn wegen. Dat grijpt diep in ons aler leven in. En dat doet ons — als het goed met ons staat — roepen tot den Heere om de vervulling van wat Hij ons heeft toegezegd. We gaan onze zaak, de zaak van de door God zelf ons g e s c h o n k e n rechten bepleiten bij den Heere.

Dat we dat kunnen doen is een rijkdom, die in den kerstnacht de Heere begonnen is ons te schenken. Immers kunnen wij onze verbondsrechten alleen maar bij den Heere bepleiten, omdat we een Pleitbezorger hebben, die voor Gods aangezicht kan bestaan. Iemand, die als mensch onze zaak volkomen kent, maar die ook bij God aanvaardbaar is, omdat Hij zelf zonde gekend heeft noch gedaan, en ook ons aller ongerechtigheden gedragen heeft.

Naar zulk een Pleitbezorger heeft vurig verlangd Gods zeer geplaagde knecht Job. Dat verlangen heeft hij uitgedrukt in de woorden: „Wie zal een reine geven uit den onreine? Niet één“. Hoe is Job tot deze klacht gekomen? Wel, zijn geschiedenis is bekend. Job was een rechtvaardige. De Heere zelf zegt van hem, dat hij was oprecht en vroom, godvreezend en wijkend van het kwaad. Hij leefde naar de regelen van het genadeverbond. Geloovig had hij Gods beloften, in dat verbond gegeven, aanvaard. Geloovig had hij ook gewandeld in de wegen, waarop de Heere komt met de vervulling van zijn toezeggingen. De Heere had zijn knecht Job dan ook overladen met de BEWIJZEN van zijn gunst. Maar plotseling ontnam hem de Heere alles, waarin de gunst des Heeren tastbaar voor hem geworden was. Niets hield hij tenslotte meer over. En dat begrijpt Job niet. Hij begrijpt niet, dat de Heere, die op verbondsgehoorzaamheid toch groote loon heeft toegezegd, hem dat loon nu onthoudt en hem zelfs slaat op verschrikkelijke wijze. Daarbij komt, dat zijn drie vrienden: Elifaz, Bildad en Zofar hem eenstemmig voorhouden, dat zij dit doen Gods wel begripen. Er is volgens hen maar één verklaring voor: Job moet een zondaar zijn. Job heeft volgens hen wel den vromen man uitgehangen, maar in het geheim heeft hij niet gedaan naar de vreeze des Heeren. In het geheim zal hij wel de armen hebben verdrukt, zich ten koste van anderen onrechtmatig hebben verrijkt, of wat dan ook. Volgens hen moet Job een verbonds-